

OEKRAÏNE MOET OPNIEUW DE NOODKLOK LUIDEN.

Door: Victor A.C. Remouchamps, luitenant-kolonel der Artillerie (b.d.)

Militair en politiek analist.

Inleiding

Het is stil in het oosten van de Oekraïne. Althans zo lijkt het, omdat de berichtgeving uit dat deel van Europa door de 'gevestigde media' naar de binnenpagina's is verplaatst. Hedentendage vullen de fratsen van de Sultan in Ankara, het hobbelende Syrische vredesproces, de gelukszoekerstsunami en de verbale erupties van de kandidaten voor het VS presidentschap de voorpagina's van kranten en media-websites. In die tijdelijke mediastilte rond de Oekraïne schuilt het gevaar, dat het Westen weer even wegdommelt en de Tsaar van het Kremlin tijd en ruimte worden geboden om opnieuw zijn politieke accenten te verleggen. Van Syrië en Turkije naar de Oekraïne, Zwarte Zee of Baltische staten v.v. Hoewel hij publiekelijk nog steeds zijn aandacht heeft gevestigd op de ontwikkelingen in het Midden Oosten, is hij in duistere achterkamertjes al bezig zijn volgende stappen voor te bereiden om zijn doelen in één van de buurstaten te bereiken. Het is niet de eerste keer en zal ook niet de laatste zijn, dat het Westen zich kan laten verrassen.

Verontrustende signalen

Hardnekkige Putin-volgers hebben de eerste signalen van een Russische accentverlegging al opgepikt.

Het veiligstellen van de Zwarte Zee havens Mariupol, Sebastopol en Odessa is altijd een van de belangrijke pijlers geweest, waarop het fundament van het "Novorossiya"-project rust. Putin is er onder meer door de desinteresse van Westerse regeringsleiders en de zwakte van Oekraïne in geslaagd om middels de annexatie van de Krim, Sebastopol zeker te stellen voor zijn Zwarte Zee vloot. Dat hij er nog niet in geslaagd om ook Mariupol en Odessa aan

zijn zegekar te binden, is te danken aan het fanatieke verzet van vrijwilligersbataljons in Odessa en Mariupol. Door de ontwikkelingen in het Midden Oosten heeft Putin het voorhands daarbij gelaten.

Twee gebeurtenissen dreigen een verandering te brengen in de wankle stabiliteit op de noordkust van de Zwarte Zee. De opmerking van president Poroshenko, dat hij overweegt om de Oekraïense Zwarte Zeevloot onder te brengen in een multinationalaal vlootverband

van Roemeense, Bulgaarse (en eventueel Amerikaanse en Turkse) schepen met het Roemeense Constanza als standplaats, heeft het verkeerslicht bij de ingang van het Kremlin op oranje gezet. Dat verkeerslicht is door het bezoek van een Turkse vloot eenheid aan Odessa, op rood gesprongen en een Russische reactie die past in het hybride scenario dat in het afgelopen decennium met succes in diverse buurlanden¹ is toegepast, kon niet lang op zich laten wachten. Een reactie die ongetwijfeld een voorbode is van de ontplooiing van een of meerdere instrumenten uit Putin' s hybride gereedschapskist² om zijn *Novorossiya*-droom te realiseren. Vanzelfsprekend zal die voorbode passen binnen een 'historische' context en worden onderbouwd door argumenten die zich uitstrekken van "Veiligheid van Rusland wordt bedreigd" tot de "Veiligheid van etnische Russen in het betrokken buurland staat op het spel".

De afgelopen weken wijzen signalen op een volgende fase van het *Novorossiya*-project. Er staat "iets" te gebeuren in en rond de Zwarte Zee regio en dat iets zal zich ongetwijfeld toespitsen op een annexatie van de twee eerder genoemde havensteden:

- Verkenningsactiviteiten van Russische platformen³ in het luchtruim boven de zuidelijke Oekraïense oblasten - Odessa, Kherson, Zaporizhia en Donetsk regio – en in het noorden van de Zwarte Zee (zuidkust Oekraïne, Zee van Asov, de Krim en Krasnodar-regio) zijn de laatste weken geïntensiveerd.
- Stapsgewijze versterking van slagkracht en voortzettingsvermogen van de twee Russische legerkorpsen in de Donbass-regio door:
 - invoering van o.m. 132 tanks van het type T-72 (waarmee het aantal tanks in de

¹ Moldavië, Transnistrië, Abchazië en Zuid Ossetië, de Krim en het oosten van de Oekraïne.

² Zie artikel "Nieuwe instrumenten in de Russische Gereedschapskist ?" (Carré #8, 2015)

³ IL-20M, Su-24MR en de IL-38N

bezette gebieden groter is dan die van het 1ste Duitse Pantserleger tijdens Operatie *Barbarossa* op 22 juni 1942), 188 gepantserde infanterievoertuigen, 67 gemechaniseerde artilleriesystemen; 6200 ton munitie en 14.200 ton aan brandstof;

- optimalisering van de commandovoering door de instroom van een aantal Russische topgeneraals⁴.
- ontplooiing van geavanceerde gevechtssystemen.
- ontplooiing van een aantal geavanceerde storingssystemen van het type R-330Zh "Zhitel", *Automated jamming station* (AJS), die alleen worden ingezet ter voorbereiding van een offensief.
- Lancering van 41 in tijd en diepte beperkte aanvallende operaties die in april al hebben geleid tot 3 doden en 6 gewonden. Om te benadrukken hoe relatief de rust is in het oosten van Oekraïne.

Naast militaire bewegingen om de gevechtskracht in het bezette deel van Oost Oekraïne te versterken en bij een lancering van een nieuw offensief op Oekraïens territorium de gevechtskrachtsverhouding in het voordeel van de proxy strijdmacht te doen kantelen, zijn er nog twee signalen herkenbaar:

- De aankondiging van vooraanstaande Russische analisten dat Oekraïne binnen een aantal maanden een nieuwe politieke crisis het hoofd moet bieden, is een eerste poging om toenemende onrust binnen de Oekraïense samenleving te genereren. Volgens die analisten vormt de machtswisseling van Yatsenyuk door Groysman, een volgeling uit het Poroshenko-blok, de inleiding. Vanzelfsprekend komt die informatie uit de koker van het Kremlin en hopen Russische machthebbers op een kettingreactie die uiteindelijk resulteert in een Maidan-achtige rebellie met een voor Rusland gunstige ommekeer.
- De woorden die Vladimir Zhirinovskiy⁵ in de microfoon bulderde nadat hij op 18 april 2016 een hoge Russische onderscheiding had gekregen: *"Poland—the Baltics—they are on the whole doomed. They'll be wiped out. There will be nothing left. Let them re-think this, these leaders of these little dwarf states. How they are leaving themselves vulnerable. Nothing threatens America, it's far away. But Eastern Europe countries will place themselves under the threat of total annihilation. Only they themselves will be to blame. Because we cannot allow missiles and planes to be aimed at Russia from their territories. We have to destroy them half an hour before they launch. And then we have to do carpet bombing so that not a single launch pad remains or even one plane. So—no Baltics, no Poland."*

⁴ Generaal-majoor Valerie Hryhorovitch Asapov (C-1LK), kolonel Yevhen Volodymyrowitch Chyrkov (plv C-1LK), generaal-majoor Ihor Borysovich Tymofeyev (C-3de Infanteriebrigade (mot)), kolonel Andreii Uriyovich Ruzynski (C – 2de gemotoriseerde Pantserinfanteriebrigade), kolonel Dmytro Yevhenovych Bondarev (C – 9de gemotoriseerde brigade).

⁵ Zhirinovskiy: leider van de Liberaal Democratische Partij (*What's in a name?*).

De opgelijnde signalen wijzen op Russisch gesponsorde acties vanuit het bezette deel in het oosten van de Oekraïne om een greep te doen naar Mariupol, vervolgens de Mariupol-regio met de Krim te verbinden en in een volgende fase op te stomen naar Odessa.

Putin' s droom: noordelijke Zwarte Zee havens als thuisbases voor zijn vloot

Russische oorlogsschepen in Odessa, april 2016.

Wie denkt dat Putin door zijn bemoeienissen in het Midden Oosten en de leeglopende schatkist zijn doelen in het oosten van de Oekraïne en op de noordkust van de Zwarte Zee definitief in de koelkast heeft gezet, zal opnieuw van een koude kermis thuiskomen. De signalen in dit artikel bevestigen dat binnen het *Novorossyia*-project de resterende Zwarte Zee havens stevig in het preferentieschema van Putin verankerd zijn.

Het is te hopen dat Oekraïne en Europa de tijd zullen krijgen om Putin ervan te overtuigen dat het militair doorzetten van zijn *Novorossyia*-droom, zal resulteren in een aanzienlijk imago-verlies binnen en buiten de landsgrenzen. Het Westen moet wel bedenken dat een autocraat als Putin alleen door militaire kracht en niet door woorden kan worden overtuigd en dat lijkt onder de huidige omstandigheden een niet te verwezenlijken tegenmaatregel

te zijn. Voorlopig is aannemelijk dat Putin niet erg onder de indruk zal blijken over mogelijke maatregelen van het Westen om zijn eventuele plannen te dwarsbomen. Hij zag er niet tegen op om twee SU-24 gevechtsvliegtuigen tot onder een hoogte van dertig meter over de Amerikaanse *destroyer* "USS Donald Cook" te laten vliegen, die in de Baltische Zee deelnam aan een oefening. Een eventuele ontwikkeling waarbij een confrontatie mogelijk is in de Baltische regio, wordt met de dag gevaarlijker voor Putin, nu zijn leger de kans loopt dat het bij een eventuele voortzetting van de operaties geconfronteerd kan worden met

Amerikaanse eenheden, die vanaf deze maand begonnen zijn met het afleveren van materieel behorende bij de 173ste Air Borne Brigade dat voor een deel in de Baltische regio zal worden opgeslagen.

Stryker gemechaniseerde infanterievoertuigen behorende bij "Ghost" Troop, 2de eskadron 2de Cavalerieregiment die onlangs in Gaiziuniai Litouwen worden gelost. Foto Staff Sgt. M.Behlin

Het lijkt er dan ook sterk op dat Oekraïne opnieuw een donkere periode te wachten staat en zijn (overlevings)kansen opnieuw aan een dun draadje komen te hangen. Zelfs een lidmaatschap van de NAVO kan hier weinig verandering in brengen.